

שפלה להמה

יט שבט התשפ"ג
מפטירין בשנת מות המלך צנז'הו
(ישעיהו, א)

פרישת יתרו

סיפור לשבת

"מן-הבקר עד-הערב" (יח, יג)

מעשה עם הגאון רבי שמואל מסלנט זכר צדיק לברכה אשר ישב על כיסא הרבנות בירושלים שבין החומות קרוב לשבעים שנה. לצד חכמתו ובקיאותו בתורה ובהוויות העולם, התפרסם רבי שמואל ברבים בפשטות הליכותיו עם הבריות ובאורח חייו הצנועים. אך יותר מכל הרשים את בני העיר באותם ימים בנכונותו התמידית להורות דין ולפסוק הלכה לכל דורש בכל עת ובכל שעה. פעם שאלו מקורביו של רבי שמואל את רבם הנערץ "מדוע אין כבוד הרב קובע שעות מיוחדות ביום לקבלת קהל ולפסיקת שאלות בהלכה?" השיב רבי שמואל בנימה אבהית לשואלים "כל יהודי, וביתור רב ומנהיג בישראל, צריך להשתדל בכל כוחו ללכת בדרכי ה' ולדבוק במידותיו, והרי דרך ה' היא לענות לפונים אליו בכל עת ובכל שעה. הנה אנו אומרים בברכת המזון "שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה" משמע שלפני ה' יתברך אין "שעות-קבלה" ומועדים נבחרים, שבהם הוא משגיח על בראיו ומספק להם כל צרכי החיים. כך היה מנהגו של משה רבנו לשפוט את העם "מן הבוקר עד הערב" תמהני אפוא עליכם, שאתם באים להציע לי דרך חדשה וזרה של קביעת ימים ושעות קבלה קצובות לפונים אלי.

"כבוד את-אביה ואת-אמה למען יארכו ימיך" (כ, יא)

סיפר כ"ק אדמו"ר מטולנא שליט"א, סח לי יהודי ישיש מעשה שאירע עמו לפני יותר מחמישים שנה. יום אחד קפצה עליו מחלה קשה, הרופאים הבהילוהו באומרם לו שהמחלה עלולה לקצר את ימיו. לקח היהודי את הדברים לליבו, לא ידע מנוחה לנפשו, והחליט לרדת לבני ברק לביתו של החזון איש. עברו ימים אחדים עד שהצליח לגייס את סכום הנסיעה ונכנס לביתו של החזון איש. שמע החזון"א את כל דברי היהודי שהיה שבור מאד בנפשו, ושאלו, "היש לך אב או אם?" הנהן הלה בראשו לחיוב. הוסיף ושאלו, כמה עלתה הנסיעה מירושלים? נקב הלה בסכום המדוייק. נענה החזון"א ואמר: "אולי תוכל להסביר לעצמך, כתוב בתורה "כבוד את אביך ואת אמה למען יארכו ימיך" אימתי הוצאת לאחרונה על הורייך חמישית מהסכום שהוצאת עבור נסיעתך לכאן. במקום לתת את הכסף למצוה מובטחת זו, נסעת למקום שפעמים פתוח ופעמים סגור ואף כשפתוח אין זה מובטח שיתקיים האמור בפסוק... " העיד אותו יהודי: "הפשטות והישרות שבהם נאמרו הדברים מפי החזון"א, ועזעוני! מאותו יום ואילך שמתו מצוה זו של כיבוד אב ואם בראש מעיניי, וב"ה זכיתי לאריכות ימים".

{מעשה איש}

אשא עיני

בוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חיי האדם

פרק ג' ומדוע שמך יעקב כפְּרָאָה אֶת בְּנֵי יוֹסֵף ומפני כך שמך מאד יעקב אבינו פָּאָשַׁר רָאָה אֶת בְּנֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאָמַר לְיוֹסֵף (בראשית מח יא): "רָאָה פָּנָיךְ לֹא פָלַחְתִּי וְהִנֵּה הִרְאָה אֶתִּי אֱלֹקִים גַּם אֶת יוֹרְעָךְ", וְכֹנְנָתוֹ הָיְתָה לומר לו: הִשְׁכַּחְתִּי שְׂאֵתֵי שָׁנִים פֶּה רְבוּת שְׂאֵתָה נִמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הַשְּׂמָאָה, כְּנִרְאָה שְׂאֵלָה נִשְׂאֲרָתָה בְּצַדִּיקוּתְךָ וְתַמְתִּיךָ, וְלִכְּן בְּנִדְאֵי שְׂאֵלָה אוּכַל לְרְאוּתְךָ, כִּי אֲיַנְיִי יְכוּל לְרְאוּת פְּנֵיהֶם שֶׁל רְשָׁעִים, וְהִנֵּה הִרְאָה אֶתִּי אֱלֹהִים גַּם אֶת יוֹרְעָךְ, וְהִנֵּה זְכִיתִי שְׂאֵלָה רַק שְׂרַאֲיִתִּי אוֹתְךָ, וּמִפֶּן הִבְנֵיתִי שֶׁהֵנָּף צַדִּיק, אֶלְאֵ אֲנִי זֹכֵךְ לְרְאוּת גַּם אֶת בְּנֵיךְ, וְכִיּוֹן שְׂאֲנִי רוֹאֶה אוֹתָם כְּנִדְאֵי גַם הֵם צַדִּיקִים, וְעַל כֵּן שִׁמְךָ מֵאֵד יַעֲקֹב אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם כְּרְאוּתוֹ שֶׁכָּל יוֹרְעוֹ צַדִּיקִים.

מדוע פחד יעקב מעשו, הרי הקיפוהו מלאכים לשמרו מפל רע

הנה התורה מספרת שפָּאָשַׁר שִׁמְעַ יַעֲקֹב שֶׁעָשׂוּ בֵּא לְקָרְאוֹתוֹ, פָּחַד מְאֹד, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (בראשית לב ח): "וַיִּרְאֵה יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרַח לוֹ", וְלִכְאוּרָהּ מְדוּעַ פָּחַד יַעֲקֹב מֵעָשׂוּ, הָרִי יַעֲקֹב אֲבִינוּ הִיָּה מִקֶּרֶן אֶלְפֵי מְלָאָכִים קְרוֹשִׁים אֲשֶׁר עָמְדוּ סְבִיבָיו וְהִקִּיפוּ אוֹתוֹ לְשִׁמְרוֹ מִכָּל רַע וּמִכָּל צָרָה. אֶלְאֵ בְּאֵר בַּעַל הַ"דְּבָרִי יִשְׂרָאֵל" יִזְעַ"א (פרשת וישלח), שְׂזֹאת מִפְּנֵי שֶׁיַּעֲקֹב אֲבִינוּ הִיָּה יָרָא וּמִפְּחַד מְאֹד שְׂאֵלָה יִצְטַרֵּף לְהִסְתַּפֵּל בְּפָנֵי עָשׂוּ הַרְשָׁע בַּעַת הַפְּגָשׁוֹ עִמּוֹ, מִפְּנֵי שְׂאֲסוּר לְהִסְתַּפֵּל עַל פְּנֵי אָדָם רְשָׁע (מגילה כח), וְאֵכֵן הוּא נִצַּל מִקֶּרֶן, כְּמוֹ שֶׁכַּתְּבֵה הַזֵּהר הַקְּדוֹשׁ (בראשית קצא), שֶׁהַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה עָבְרָה לְפָנֵיהֶם וַיַּעֲקֹב הַשְּׂמַחְתָּה לְשִׁכְנֵיהָ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל דֵּי כֵן נִצַּל יַעֲקֹב שְׂאֵלָה יָרְאָה אֶת פְּנֵי עָשׂוֹ הַרְשָׁע וְלֹא יָבִיט חֵס וְשְׁלוֹם בְּפָנֵי רְשָׁע, אֶלְאֵ רָאָה רַק אֶת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל פִּי זֶה בְּאֵר בַּעַל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" יִזְעַ"א (אגרא דכלה פרשת וישלח), כִּיִּצַּד שֶׁבֶן יַעֲקֹב אֶת עָשׂוֹ בְּאֶמְרוֹ לְעָשׂוֹ (בראשית לג י) "כִּי עַל פֶּן רְאִיתִי פָּנֶיךָ כְּרָאת פָּנֵי אֱלֹקִים", וְלִכְאוּרָהּ כִּיִּצַּד הַשְּׁוֹה אוֹתוֹ לְכַךְ (ורש"י) בְּאֵר שֶׁיַּעֲקֹב הִתְפַּן בְּכַךְ עַל הַמִּלְאָף שֶׁל עָשׂוֹ. וְעִיֵּן בְּשִׂאָר הַמִּפְרָשִׁים שֶׁבְּאֵרוֹ כֵּל אֶחָד עַל פִּי דְרָבִנוּ). אֶלְאֵ הַבְּאוּר לְכַךְ הוּא, שְׂכֹנְנָתוֹ הָיְתָה לומר לְעָשׂוֹ, מַה שְׂאֲנִי מִסְתַּפֵּל בְּפָנֶיךָ אֶף עַל פִּי שְׂאֲסוּר לְהִסְתַּפֵּל בְּפָנֵי אָדָם רְשָׁע, זֹאת מִפְּנֵי שְׂאֲנִי רוֹאֶה אוֹתְךָ כְּלָל, אֶלְאֵ אֲנִי רוֹאֶה רַק אֶת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר הִיא עָבְרָה לְפָנֵינוּ, וְלִכְּן אֲנִי מִסְתַּפֵּל עָלֶיךָ כִּי אֲנִי רוֹאֶה אוֹתְךָ כְּלָל.

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
18:38	17:59	16:45	ירושלים
18:35	18:00	17:02	תל אביב
18:36	17:59	16:53	חיפה
18:39	18:01	17:04	באר שבע

הבן איש חי

שאלה: בבית הכנסת יש כמה ספרים שמוציאין אותם בשבתות וימים טובים בוא"ז וכל הספרי תורה מונחים בתיק עץ ורקו בטסים של כסף אך בכללם יש ס"ת שהוא אין לו תיק של כסף אלא הוא תיק עץ פשוט מוכרך בבגד משי וכאשר ירצו להוציא הס"ת הזו בשבת ויור"ט כשיגיע זמנו לצאת אז מחליפים לפי שעה תיק זה בתיק של כסף כי מסירים יריעה של ס"ת מתיק של כסף ומניחים אותה בזה התיק הפשוט ויריעה זו מניחים בתיק של כסף וזהו לפי שעה בעת יציאתו על הבימה בשביל הכבוד שרוצים להוציאו בציבור בהידור תיק של כסף ונסתפקנו אי שרי למעבד כן או"ד אסור משום דהם פוגעים בכבוד אותה היריעה שמונחת בתיק של כסף העשוי לה מעיקרא שעתה הם מוציאים אותה מתיק החשוב שלה ומניחים אותה בתיק פשוט. יורנו המורה לצדקה ושכמ"ה.

תשובה: קי"ל מעלין בקודש ואין מורידין ואף על פי שהוא רק לפי שעה וכן איתא במתניתין דשקלים והובא בברייתא במנחות דף צ"ט גבי שולחנות שהיו במקדש שנים היו באולם מבפנים לפתח הבית אחד של כסף ואחד של זהב על של כסף נותן לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקודש ואין מורדין ופירוש רש"י על של זהב ביציאתו ושם היה מונח עד שיקטרו הבזיכין ע"ש נמצא כי אפילו לפי שעה לא אריך למעבד הכי וכן ה"ה בנידון השאלה

הנ"ו אסור להסיר הס"ת מתיק כסף שלו שזכה להיות מונח בו אפילו להניחו רק לפי שעה בתיק פשוט כדי להשתמש בתיק זה ס"ת אחר אלא כל ס"ת צריך שיסאר תמיד בתיק שלו שזכה בו לכבודו. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי. כ"ד הקטן יחזקאל כחלי נר"ו.

שאלה: כאשר מוציאים הס"ת מן ארון הקודש להניחו על הבימה לקרות בו אם זה המוליך אותו ישאנו על ימינו או על שמאלו די"ל מיין עדיף וי"ל שמאל עדיף לזה כיון שלובש בה תפילין ואת"ל מיין עדיף אם זה הנושא הוא איטר יד איך עדיף ליה לעשות. גם רצינו לדעת ביום ט"ב ט"ט = באב = ששליח הציבור נוטל הס"ת ואומר קינה אם צריך לשנות לאחוז אותו בשמאלו גם אם הוא איטר יד מיין דעלמא חלושה ואם ישאנה בה יחוש לנפילה אם זה ישא בשמאל דעלמא יורנו המורה לצדקה ושכמ"ה.

תשובה: ודאי מיין עדיף לענין זה דכתיב מימינו אש דת למו שהתורה ניתנה בימין ולכן צריך לישא אותה ג"כ בימין ולא מיבעיא ס"ת אלא אפילו שאר ספרי הקודש הן קטנים הן גדולים צריך להזהר לישא אותם בימין ומה שנבחר שמאל לתפילין לאו משום חשיבות ידידה אלא הוא מטעם אחר לפי סודן של דברים ומי שהוא לובש תפילין ובה לישא ס"ת אדרבה איכא טעמא רבא לישא בימין ע"ד שארז"ל חנוכה בשמאל אם יש מזווה בימין. והנה אם הוא איטר יד אפ"ה ישא בימין דעלמא שהוא

שמאל ידידה דבתר מיין דעלמא אזלינן בזה וכן כל עבודת בהמ"ק נעשית בימין ורק ביוה"כ מה שנוטל כף הקטורת בשמאלו והמתחה בימינו כבר פירשו רז"ל הטעם בזה והובא בהרמב"ם ה' עבודת יו"ה פ"ד ז"ל כבר ביארנו שהולכה בשמאל פוסלת בדם הקדשים ושאר עבודות. לפיכך היה מן הדין שיוליך המתחה בשמאלו וכף הקטורת בימינו אבל מפני כובד המתחה ועוד שהיא חמה אינו יכול לסבלה בשמאלו עד הארון לפיכך נוטל המתחה בימינו וכף הקטורת בשמאלו עכ"ל. באופן שהדבר ברור הוא שישא הס"ת בימין.

ואפילו ג"כ איטר אזלינן בזה בתר מיין דעלמא וזה פשוט. ומ"ש על יום ט"ב הנה גם זה פשוט שלא ישנה בענין זה כלל ומה ששאלתם אם האיטר מיין דעלמא שהיא שמאל ידידה חלושה וחושש לנפילה אם ישאנו בה הנה ודאי אדם כזה ישא בשמאל דעלמא שהוא מיין ידידה דהא מציינו גבי מתחה ביוה"כ דחשו כיוצא בזה. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי. כ"ד הקטן יחזקאל כחלי נר"ו.

{ שו"ת 'תורה לשמה' }

ספר הרדים

פרק סה [תשובה ד]

מעשים טובים מגינים מפני יסורים ומיתה

אָמְנָם הַתְרוּץ הַנְּכוֹן אֶצְלִי, בְּרֹדֵאִי אִם לֹא יִתְחַזֵּק בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים כְּבֹאוֹ עָלָיו יְסוּרִין, אוֹ יְסוּרִין וּמִיתָה עַל חִלּוּל ה', אֲבָל בְּהִתְחַזֵּקוֹ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים יִגְנוּ מִשְׁנֵיהֶם, כְּדָאָמְרוּ ו'ל (ברכות ה, ב) עַל פְּסוּק (משלי טז, ו) בְּחֶסֶד וְאֱמֶת יִכְפֹּר עוֹן. וּמִבְּנֵי עַלֵי הַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים הֶאֱרִיכוּ יָמִים, כִּי בְטֻלָּה הַגְּזֵרָה מְעַלְיָהֶם דְּחִלּוּל ה' (ר"ה יח, א), וְקָל וְחֶמֶר אִם מִגְּנִין עַל הַמִּיתָה שְׂיִגְנוּ עַל יְסוּרִין. וְאִף עַל גַּב דְּלֵא הַזְכִּיר הַתַּנַּא תוֹרָה, בְּכָלֵל תְּשׁוּבָה אִתְּמָא, דְּאִין לָךְ עוֹן גְּדוֹל מִבְּטוּל תוֹרָה כְּדָכְתַּב רַבְּנֵי יוֹנָה (שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה שַׁעַר ג אוֹת יד), דְּכִי הֵיכִי דְשָׁכַר תַּלְמוּד תוֹרָה כְּנִגְדַּת כְּלָם הָכִי נִמְי עוֹן בְּטוּל תוֹרָה כְּנִגְדַּת כְּלָם, וְכִינֵן שֶׁהוּא בְּעַל תְּשׁוּבָה וְדַאי יַעֲסֵק בְּתוֹרָה. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן קְנָה, מְלִשׁוֹן ה' קְנָה רְאִשִׁית דְּרִכּוֹ (משלי ח, כב) שֶׁהוּא לְשׁוֹן בְּרִיאָה, עַל דְּרָךְ וְאֶזְכִּיר בְּרִיאֵתִי מִשְׁחִית לְחַבְּל' (ישעיה נד, טז), שְׁאָמַר הַאֲדַרְוִטִי ל' ז"ל בְּרֹדֵאִי. וְאָמַר הַתְּנוּב (איוב ח, ד) אִם בְּנִיךְ חָטָא לִי וְיִשְׁלַחֵם בְּיַד פְּשָׁעִים, נִרְאָה בְּהִדְיָא דְהַפְּשָׁעִים נַעֲשִׂים מְלֶאכֶי חַבְּלָה, וְכִן אִתְּמָא בְּזֵהַר (ח"ג קרח קעז, א) עַל פְּסוּק (איוב לד, יא) כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלֵם לוֹ. לְכֵן יִלְבַּשׁ אָדָם חֲרָדָה, וְרַעְיָה יִתְמוּגָג וְיִפְלֵל, וְיֵאמַר, אִיךְ אֲבָרָא בְּיַדִּי מִשְׁחִיתִים אֶת נַפְשִׁי וְאֶת בְּשָׂרִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ספר חסידים

סימן לט

עת לחשות ועת לדבר כשמחפרים ומקללים אותו וכשמדברים דברי הדיוטות אין להשיב ועת לדבר כשמדברים מדברי תורה לא עת לחשות. גם עת לחשות שלא להוכיח עד אשר ידעת כי בשום דבר לא יקבלו תוכחה כי מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים ועת לדבר כשבידך למחות ודברך נשמעים:

סימן מ

כי עליך הורגנו כל היום אלו בני אדם שמקבלים בושת והלבנת פנים על המצות כי כשאומר לאדם סכלות לקיים מצות ציצית ותפילין וכיוצא בהן נשפך דמו כמים מפני הבושה מעלה עליו הכתוב כאלו נהרג עליו ועל המלכין פניו מעלה עליו כאלו הרג ומונעו מלעשות מצוה זה שאמר הכתוב (ישעיה כט כא) מחטיאי אדם בדבר ואומר כי עליך נשאתי חרפה וגדולה חרפה מזו אמרו חכמים כל העושה עבירה ומתבייש בו מוחלין לו כל עונותיו שנאמר (יחזקאל טז טג) למען תזכרי ובושת ולא יהיה לך עוד פתחון פה מפני כלימתך בכפרי לך לכל אשר עשית נאום ה' צבאות:

סימן מ"א

אלמלא בושת שברא הקב"ה לא היה אדם נקי מעבירה תדע לך שהרי להרוג אדם בגלוי מצוי יותר מאשר ישכב את אשה בגלוי אפילו עם אשתו כי הכעס מצוי לכל אדם בין גדולים בין קטנים בין זקנים ויצר הרע אינו מצוי אלא בבחורים אבל לא בקטנים וזקנים או חלשים ואותן הבחורים אשר יצרם תקיף עליהם אינם מניחים אלא מפני הבושת לפיכך אין אדם יכול להחזיק טובה אם עשה טוב ולא עשה חטא כי אם בנעוריו שב מפני הבושת ושלא יניחו יולדיו נמצא גם בהתאפקו מן העבירה אין לו להחזיק טובה כי אם מתחילה מפני הבושת:

חידושים לפרשה

גם הפהגנים הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרץ בהם ה' (שמות יט, כב)

התשע"ד) הנה רש"י והתרגומים פירשו מלת "יפרץ" דהיינו "הורג": התרגומים תרגמו "פן יפרץ" – דילקא יקטול. וגם רש"י פירש: "פן יפרץ" – לשון פרצה, יתרג בהם ויעשה בהם פרצה. עד כאן. אמנם בספר "ארי במסתרים" פירש בוז הלשון: "פן יפרץ בהם ה'" – פרוש: דמרוכב חשק תצא נפשם לקב"ה. אכל לא זו המטרה, דכן הנשמות פקר קבלו התורה, ועיקר קבלת התורה הנה לשעבר הגוף לתורה, ואם לא יהיו קיימים בגוף, איך יעשו זאת? עכ"ל. ונ"ל בס"ד, שלפי דבריו "יפרץ" מלשון "ופרצת" ימה וקדמה" וכו', דהיינו יפרוץ ויתרבה

בהם אור ה' עד שיתבטלו לו, באשר יידבקו בשרשם, בבחינת מיתת נשיקה בצדיקים, אשר מתגלה להם השכינה, והנשמה יוצאת אליה ברב חשקה, ואינה מרגישה אז צער המיתה כמו שמרגישים שאר בני אדם, המתים מחרב מלאך המות, וכמו שכתב כל זה בוורה הקדוש. ומעתה תראה כי ב' הפירושים יעלו בקנה א', שכן תפרש המלה "יפרץ" גם לשון "ופרצת" וגם לשון "פרצה", שמרוב התפרצות וריבוי האור. תהיה בהם פרצה שימותו. ונראה לרמוז זאת במלים, וכלשון שכתב שם בספר ארי במסתרים: "דמרוכב חשק תצא נפשם לה". והו"ו "יפרץ בהם הוי"ה" בגי' מהחשק, דהיינו מהחשק והדבקות בה' ימותו. ואחר כתיב זאת ראיתי ויגל לבי, שכן רמז הכתוב ביתר שאת, בכנינת את הכהנים "הנגשים אל ה'", שכן מלת "הנגשים" בגי' בדיוק חשק. השי"ת ישים בלבנו אהבתו ויראתו, ורשפי אש אהבתו יבערו בנו, ונזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אמן.

"ואתה תחזוה מקל העם אנשי חיל יראי אלהים" וכו' (שמות יח, כא)

יש להבין, הלא הוא מברר צדיקים ויראי ה' להושיבם דינים, ולמה קראם "אנשי חיל", ואי סייפא לא ספרא, ואי ספרא לא סייפי, מה שייך תואר זה על הדיינים? ונראה בס"ד לפרש, כי מן הראוי להקרא כל התלמידי חכמים "אנשי חיל". והוא, כי יש הפרש בין תלמיד חכם להמון העם, שהתלמיד חכם נהנה מן העולם הזה מעט ונותן הנאה לעוה"ז הרבה, והוא כי כל העולם הם חיים בזכות תורתו, והוא צריך להנות מעוה"ז מעט. וכמ"ש (אבות ו, ד): כך היא דרכה של תורה - פת במלח תאכל וכו'. וכן אמרה בת-קול (ברכות דף יז ע"ב): כל העולם כולו ניוון בשביל חנינה בני, וחנינה בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת. וכן רבינו הקדוש (כתובות דף קד ע"א) שהיה עשיר גדול, זקף עשר אצבעותיו בשעת פטירתו ואמר: גלוי וידוע לפניך שלא נהנתי מעוה"ז אפילו באצבע קטנה שלי. וכן רבי אלעזר בן חרסום ניומא דף לה ע"ב) שהיה לו אלף ספינות ואלף עיריות, הולך עם פת לחם לבדו כעניים, כדי ללמוד תורה ממקום למקום. אך ההמונים אין להם זכות כ"כ להחיות העולם ומלואו, והנאתם מועטת לעולם מן המצות שבידם, אך הם נהנים הרבה כל אחד לפי עשרו אוכל ושותה. והנה זה ידמה במשל שכתב הרב "עוללות הבציר" ז"ל, שאנשי חיל יש בהם גדולים, מן המאשיר עד הניאפיר (=מראשי הצבא עד החייל הפשוט), והגדולים לוקחים פרס הרבה ואין נלחמים. והקטנים כל ההנאה היא מהם, כי המה נלחמים ולוקחים פרס מועט. ע"ש. ונמצא שהתלמידי חכמים דומים לאנשי חיל, שהם טורחים הרבה ולוקחים מעט, וכן המה בעוה"ז. ולכן קראם כאן "אנשי חיל", ואמר "ואתה תחזוה מכל העם אנשי חיל". ודוק.

{ 'בן יהודע' על התורה | רבנו יוסף חיים זיע"א }

נצור לשונך מרע

חלכות רבילות ו כלל ו סעיף ב

קשם שבארנו לעיל בחלק א' בכלל ז' סעיף ב', דלשון הרע אסור לקבל מן הדין, אפלו אם ספר עליו בפניו, פן הדין ברבילות. דהיינו, שאמר לו בפניו: אמה דברת עליו כך וכך, ואפלו אם שותק עתה, בשעה שספר עליו הרבילות בפניו, גם פן אסור לקבל, ואין לקח מזה שום ראיה שהדבר אמת, ואפלו אם טבעו של זה האיש, שלא לשחק בשאר דברים, ובהנה הוא שותק, אף על פי כן אין זו ראיה להחליט שהדבר אמת, וכמו שבארנו הפל למעלה, עין שם. וכל זה אפלו אם המרגל אינו עובר לדבריו על לאו דלא תלך רביל בעמיק, כגון, שמספר לו, שישמר עצמו מפלוני, שרוצה להזיקו וכל פיוצא בזה, וכמו שנקבאר לקמן, וכל שכן אם מספר עליו דברי לשון הרע ורבילות בעלמא, הלא כבר ברננו לעיל בשם הפוסקים, דלשון הרע ורבילות אסור, בין בפניו ובין שלא בפניו, ואפלו על דבר אמת, ואם פן אפלו אם הפל אמת כדבריו, שדבר עליו פלוני כך וכך, אף על פי כן הוא רשע גמור לפי ספורו בעצמו, שעבר על לאו דלא תלך רביל בעמיק, ולא תשא שמע שוא ושאר לאוין ועשין המבארין לעיל בפתיחה, ואם פן, מפני רשע זה נוציא לאידך מחזקת פשרותו ולומר, שעבר על אסור לשון הרע וכיוצא בזה? גודאי הקשוד על לאו דרבילות ולשון הרע, חשוד גם פן לשקר ולהוסיף דברים ולהחליף מסופו לתחלתו.

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות

עמותת "בצדקה תפוננו" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת פלכלית ע"י מתן סיוע פלפלי רחב היקף. העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים
- מתן מוענה לחוסרים ביתיים בסיסיים
- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנוג
- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

לתרומות: בנק לאומי (10) | סניף 858 | מס' חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104 קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965 ניתן לתרום גם דרך "גדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון: alon@gamah.org - אימייל לכל מטרה אתר הגמ"ח - WWW.GAMAH.ORG 054-4785404 | 054-6091685

חיוזק אמונה וביטחון

חיוזקים לעלות בעבודת השם – כסיל מי שחי על ליטופים

מעשה שהיה בר"מ בישיבה קטנה, שבחן בחור ביקש להתקבל לישיבה. התרשמותו מן הבחור היתה עמוקה ומהלך השיחה עם המועמד, התגלה בחור כי יודע ספר, בעל הבנה עמוקה, ובעל סברה ישרה. תהיה קלה נוספת על קנקנו, גילתה שמדובר בעלם חמודות, עדין נפש ובעל מידות מצוינות, בחור נפלא מכל בחינה. ככל שהתארכה השיחה ביניהם הלכה התפעלותו של הר"מ וגברה, לילד כזה מתפלל כל הורה וכל מחנך. בישיבת הצוות, כשסיכמו כולם את ההתרשמות מן הנבחנים, לא הופתע הר"מ לשמוע ששאר הצוות התפעל כמותו מהבחור, וכאן הוא קם וביקש את רשות הדיבור. "הייתי רוצה לספר לכם סיפור" אמר הרב המגיד, וזה סיפורו כפי שסיפרו באותה ישיבת צוות: "בימי בחרותי שלמדתי בישיבה, למד עמי בחור מוצלח ביותר, בחור ירא שמים, למדן ונעים הליכות. רצייתי מאוד ללמוד חברותא עם הבחור הזה, ולא עבר עלי יום מבלי שנשאתי תפילה לקב"ה שיעזור לי להגשים את משאלתי, ואכן השם עזר, והפכנו לחברים לחדר, נקשרו בינינו קשרים טובים, התחלנו ללמוד ביחד ונעשינו חברותא קבועה, לא היה מאושר ממני באותה הימים. בעיקר למדנו ביחד בליל שישי, שעות ארוכות, עד אור השחר, היינו יושבים ולומדים, מסכמים את החומר הנלמד בישיבה לאורך השבוע כולו, ואת לילות שישי הללו אני לא אשכח כל ימי חיי, הם מהווים עבורי זיכרון מתוק, ודוגמא ללימוד שמחה את הנפש. והנה נפל דבר בשגרת הלימוד, יום אחד גילה ידידי את אוננו. שהלילה הוא בא אם ירצה השם בברית האירוסין ואני התמלאתי שמחה בשמחת לבו מצד אחד, ומלא צער על האובדן העתידי של הלימוד המשותף מן הצד השני. לאחר נישואי חברי הטוב, התחננתי לפני שנמשיך ללמוד בליל שישי, רעיייתו נתנה הסכמה, וכך מידי יום חמישי בערב הייתי בא לביתו וביחד היינו צוללים אל תוך ים התלמוד. באחד השבועות משהגעתי לביתו כהרגלי, קרה דבר מוזר, דפקתי על הדלת - לא הייתה תשובה, דפקה נוספת - אותם תוצאות, מתוך הבית עלו רחשים אבל הרפיקות לא נענו. אט אט התחזקו הקולות מתוך הבית וכעת כבר יכולתי לזהות בבירור את קולו של חברי הטוב, שאומר תהילים ברגש פרק אחר פרק. רעד חלף בי שקלטו אוניי קול בכי נורא שמצטרף לאמירת התהלים, חששתי שהוא נמצא בצרה גדולה, שכן לא יכולתי להעלות על דעתי סיבה אחרת, שיהיה לכן שימרר בכבי ויקרא תהילים בקול תחנונים, ולפיכך מתוך חשש שהוא נמצא במצוקה אמיתית אולי הוא זקוק לעזרתי, לחצתי על ידית הדלת שהיתה נעולה ונכנסתי לבית פנימה. משהבחין בי החברותא התעשת קם ממקומו, קם ואמר: "מגיע לי מזל טוב!", נולד לי בן!", בשלב זה הייתי בטוח

שהרופאים בישרו להורים בשורה קשה הקשורה בך הנוול, שמא חולה הוא, או אולי חיי היולדת נתונים בסכנה, "מה המצב?" שאלתי בבהלה, והאב הצעיר השיב: "ברוך השם ברוך השם הכל בסדר", - "אז למה אתה בוכה?" עדיין לא הבנתי, את התשובה שקיבלתי ממנו לא אשכח כל ימי חיי. "מה פירוש "למה אני בוכה?" אני מתפלל לקב"ה: שהרך הנוול יגדל להיות יהודי ירא שמים בסתר ובגלוי, ושתבער בו אש התורה תמיד, ושיהיה תלמיד חכם ועבד השם באמת, על זה אני בוכה!" הילד הזה שנולד שהוא בכה עליו - זה הבחור כליל המעלות שפגשנו היום במבחנים". אם אתם מבולבלים אז אני חוזר להתחלה. "מעשה שהיה, בר"מ בישיבה קטנה, שבחן בחור ביקש להתקבל לישיבה". איזה בחור זה? זה הבחור שנולד בתפילה ההיא עם התהלים. "התרשמותו מן הילד היתה עמוקה ובמעמד השיחה התגלה בחור כי יודע ספר, בעל הבנה עמוקה, ובעל סברה ישרה. ותהייה קלה נוספת על קנקנו, גילתה שמדובר גם בעלם חמודות, עדין נפש ובעל מידות מצוינות, בחור נפלא מכל בחינה. ככל שהתארכה השיחה ביניהם, הלכה התפעלותו של הר"מ וגברה, לילד כזה מתפלל כל הורה וכל מחנך". - לא! מה פתאום?, "כל הורה מתפלל?" הכוונה בלשון השאלה, היה רוצה שהיה לו כזה, מתפלל? אבל לא מתפלל! אבל אם מתפללים באמת!! עם דמעות וכמו שצריך - אז זוכים. "כוחה של תפילה". ב"תנא דבי אליהו" כתוב: שהיה אבא אחד שהיה משתטח כל שני וחמישי על הרצפה, משתטח על הרצפה בהשתחויה גמורה לפני האלוקים בתענית, ומתפלל שצאצאיו יהיו צדיקים וקדושים וכו', כל שני וחמישי, שנים רבות - כל זרעו היו מבוכרים בדיוק כמו שהוא ביקש, ולמעלה מחמישים (+50) גדולי תורה יצאו ממנו. כל שני וחמישי תענית ועל הרצפה, משתטח לפני האלוקים". כסיל! מי שחי על ליטופים... מביאים מעשה הפוך שם: "שהיה אחד שהיה מביא את הבן שלו לבית הכנסת, והיה משתולל ורך וזה וזה... והיה מפריע, והעירו לו: "תשמע ילד קטן שלא יודע את הכללים בבית הכנסת והכל, לא להביא אותו זה מבלבל את המתפללים, אם זלזול בבית כנסת זה לא מגרש משחקים". - "הוא עוד ילד, הוא עוד ילד, הוא עוד ילד!" לא ענה לכל המבקשים, לא עבר זמן קצר הילד נפטר. אז זאת אומרת תלוי איך מסתכלים על הילדים, יש כאלה שרוצים לחנך את הילדים בליטופים, בליטופים - "אני לא גוער בילד שלי, אני לא זה... אני ככה, אני לא זה...". נו, אז מה הוא יהיה? שחקן כדור רגל, מה הוא יכול להיות? עם ליטופים כאלה, לפעמים צריך: "תחת גערה במבין מהכות כסיל מאה", עדיף שיתחיל בגערות ולא יצטרכו להכות אותו מאה פעמים, כי מאה פעמים כבר לא יבין שום דבר, כי כסיל, מי שגודל כסיל - כי הוא חי על ליטופים

אז מאה מכות שהוא יקבל בפעם אחרת זה לא יועיל לו כבר. אבל מי שמבין כבר ניכר "גם במעללי יתכר נער" גם כשהוא... רואים. אז אם "תחת גערה במבין" אז סימן שהוא מבין, אם הגערה עשתה את המסקנה - אמרו פעם: "אל תבוא עם בגד כזה", ואחרי זה הוא עם הבגד עוד פעם - זה נקרא לא מבין. אבל יש לו חירון כמו כל הילדים שמתרצים תירוצים, "זה אמא אמרה לי", - "אז תגיד לאמא: "אני לא רוצה את הבגד הזה, אני לא רוצה את הבגד הזה, כי אם אמרו לי שהבגד הזה לא יפה - לא הגון לא ראוי, בן תורה לא הולך ככה!" צריך לשמוע, אם זה נכון - הוא צריך לשמוע, אם זה התירוץ "אמא אמרה?" אתה תגיד לאמא: "אני לא רוצה. לא רוצה!" מותר להגיד לאמא על דבר שהוא לא נכון, מותר להגיד לאמא על דבר שהוא לא נכון, אם אומרים: "לך לעבוד עבירה!" - אתה צריך לשמוע להורים? מה פתאום! דבר שהוא לא הגון צריך לעמוד עליו, ככה גודלים, אבל לא עם ליטופים, ליטופים, ליטופים כל הזמן ליטופים. אני לא אומר שלא צריך לחבק, ולנשק ולאהוב והכל ודאי שצריך, אבל לא במקום שמדברים על דברי על מצוות על דברים כאלה, פה אין "לעגל פינות", צריך שידעו שהמצוות הם מרובעות, מה זה מרובע? אין עיגולים, לא מעגלים פינות, מרובע נכון? בפסח יש ארבע כוסות, ובסוכות יש את ארבעת המינים, נכון, נכון? בפסח יש ארבע ילדים, ביניהם יש אחד רשע גם, גם בסוכות יש ארבעה, ארבעת המינים כנגד ארבעה ילדים, אבל צריך להיות מרובע! לא עגול. צריך לדעת, מי שמתפלל על הילדים באמת, ולא מכשיל אותם בגלל רגש בגלל כל מיני חשבונות - יכול להוציא אותם בדיוק כמו שהוא התפלל, והקב"ה הוא המסייע הראשון לדבר. יש לי הרבה דוגמאות לתת, זה לא הזמן אבל קחו זה לתשומת לב. מי שרוצה ילדים - צריך להשקיע בהם, ואם צריך לקחת מישוהו שילמד איתם, מי שיקדם אותם - להוציא כל כסף שאפשר רק בשביל זה. "עמלנו - אלו הבנים", והדוגמא האישית זה הכי פועל. "אבא שלי היה ככה, אבא שלי עשה ככה, אבא שלי לא עשה ככה!", זה מה שהילדים קולטים, "אבא שלי, אבא שלי, אבא שלי, אבא שלי, אבא שלי, שימו לב! - בהצלחה.

מתוך הרצאתו של כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א בבית מדרש קהילות פו, בני ברק בתאריך 25.10.2019
לשמיעת שיעורים והרצאות חייגו (גם מטלפון כשר) 02-3724787

להצלחה בעסקים
בן ציון בן חנה
לעילוי נשמת
אליס בת פרלה

לזיווג הגון מהרה
אבנר מואיז בן משה
שלומי בן רינה
אבנר מואיז בן משה

לעילוי נשמת
איבון ספינוי בת פרידה,
חיים בן ברכה
שולה בת חנה

לעילוי נשמת
שרה בת רבקה
דוד בן רבקה
חנה בת רומיה ע"ה

לעילוי נשמת
ציון בן יהודה
אבנר בן יהודה
אפרים בן שושנה

להצלחה למוסדות
לדעת חכמה ומוסר
'

לרפואה שלמה מהרה
מינה בת סימה
יוחאי בן סילביה שרון
רינה בת איבון

לרפואה שלמה מהרה
אלישע בן שרה
תמר בת שלמה
יסמין בת אביגיל